

KY-AN

(Tiếp theo)

HỘI THƯ MƯỜI TÂM

KIỆN THỔ-ĐỊA KHÓ THỬA NẠI.
CẢM ẨM ỨNG KHÔNG BIẾN BẠCH.

Thì-Công dạy biện mấy tên phạm rồi, liền bảo đem hết thầy cầm tiếng một chỗ, không cho thầy Cửu-Hoàng, công-sai đáp ứng đăm đi. Liên dạy đòi người kiện Thổ-địa, người ấy đến qui trước công-đường. — Thì-Công hỏi: « Mi là người kiện Thổ-địa phải không? » Người ấy bảm phải, và khai rằng: « Ké tiều non ở ngoài thành huyện, làng Đào-Hoa, tên Lj-tự-Thuận, cưới vợ ở trong làng con gái nhà họ Vương, cha mẹ mất hết và cũng không anh em con cái chi, non nghèo khôn khéo, cực chẳng đã mới đi kiếm làm ăn, cực khổ dư ba năm rồi, để dư dặng 5, 6, lượng bạc, nhờ nhà tôi về, vì nghèo kiếm dặng mà ăn khó lắm, gần đến nhà, muốn biết lòng vợ ra thế nào, nên ghé vào miếu Thổ-địa, ngó bên phía không có ai hết, bên đăm bạc chôn trong lư hương giao gói cho ông địa, và tay không; thấy vợ chịu nghèo thủ tiết, nên bữa sau đến miếu, bóc lư hương dặng lấy bạc, thì bạc ấy, mất rồi; nghĩ không biết làm sao, mới đến kiện Thổ-địa, làm thần bặt chánh, xin lão gia minh xử. » — Thì-Công nghe minh cười nói: « Lj-tự-Thuận, mi đăm bạc gói cho Thổ-địa; thần ấy là đất, nói bậy, đáng và mi cho, sừng miệng, thôi về đi, mai sớm phải đến tại miếu chờ Bón huyện đến đó xét Thổ-địa cho. » — Lj-tự-Thuận cúi đầu lui ra. — Thì-Công bảo kêu ba người đôn ông và đôn bà vô đôn kiện đó, dặng xét hỏi. Công-sai đáp ứng kêu vào qui, Thì-Công hỏi: « Các người kiện việc chi, phải bảm ngay, nếu có lời dối trá, bón huyện không

dung. » — Người mặt mạnh mẽ đó bảm trước rằng: « Tôi tên: Châu-Thuận ở ngoài thành, cầu Ngủ-Tỵ, cha mẹ mất hết, không có anh em, người đôn bà này là vợ của tôi, tuy nghèo mà giữ phận thật thà; còn người cầm dầy họ Võ, người không bộ tạch ở dầy, thương nghèo khổ, nên tôi nuôi, cho ăn dặng sai khiến chut đỉnh; nay đổi lòng, muốn đoạt vợ tôi, xách dao cầm cây, liều mạng với tôi, tôi không biết làm sao, vợ chồng đều đến kiện, xin lão gia xử đoán. » nói rồi cúi đầu. — Tên cầm ở một bên đó, ó huơ liềm thình, trợn mắt sáng như đèn, nước mắt xuống như mưa, dắm hông, chli trối, gãi tai, vỗ gò má, mà nói không dặng, tí ở loạn xị, ai xem thấy đều tức cười. — Thì-Công nói: « Mi chớ gá gáp, mi và Châu-Thuận, đi ra một lát ta xử xong việc cho. » — Thì-Công lập kế, hỏi người đôn bà ấy rằng: « Bón huyện hỏi mi ta tưởng vợ chồng mi đều có lòng tốt, còn thằng cầm đó khi trước, nó thật thà, nên mi cùng Châu-Thuận thương con mỗ côi, nên nuôi nó; đáng giận nó, sao không sợ phép, nói ngược nhậm mi là vợ nó, bón huyện giận muốn xử nặng nó. Nay bón huyện hỏi mi phải khai cho ngay, mi là vợ nó hay là vợ của Châu-Thuận vậy? mau khai thiệt đi. » Người đôn bà ấy đáp rằng: « Tôi thiệt vợ Châu-Thuận. — Thì-Công nói: « Bón huyện tưởng lại, nếu mà tên cầm không có thần thích chi, thì không lẽ nó dắm non vậy, ta muốn cho mi nói thiệt một tiếng, thì bón huyện mau mau lập tức giết mạng khốn nó cho rồi. » — Thì-Công nói nghe điệu ngọt, người đôn bà ấy tưởng là tình thiệt mới bảm rằng.

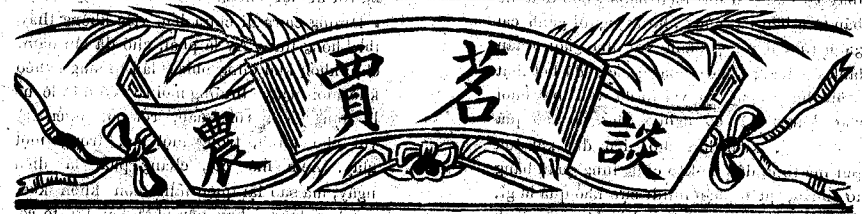
Sau tiếp

Hoàng-Tái.

Le Gérant: Léon ISIDORE

Administrateur

NÔNG-CÔNG MÍN-ĐÀM

CAUSERIES SUR L'AGRICULTURE ET LE COMMERCE

MỖI TUẦN LỄ IN NGÀY THỨ NĂM

GIA BAN NHƯ T TRÌNH		Chủ non: CANAVAGGIO	ANNONCES
Một năm.....	8 000	Chủ Bút: L'ONG-KHAC-NINH	1ère et 2e Pages..... le cent. 3 00
Sau tháng.....	4 00	Tự Dủ-Thức	Autres pages..... le cent. 1 50
Mỗi số.....	0 10	Hương PELLERIN, Số 140	
		SAIGON	

GIA LỬA — Lửa chử lói tại nhà máy Chơ-lơ, bán 4 đồng 00 cho 10 C3 đồng.

Siêng làm, dư tiền Siêng xài, thiếu

Tiếp theo

Trộn sáu tỉnh, người Bón-quốc già, trẻ sang bên đều thấy, và biết rõ, rằng đất Bón-quốc dở làm; vì đất tốt, sanh sảng hoa lợi ra nhiều, mỗi năm đều sanh bạc tiền ra, muốn muốn vàng vàng, cho đến đời người

tàn tạt dui điếc, cũng không chết đói; người nước khác đến ở dầy kiếm ăn, như là người phương đông, Khách, người Ấn-độ, Chà, những người ấy đến hai tay không, bán bánh bán cháo, bán ca-ri, trong một ít năm, thì khai tiệm lớn, lầu năm thì cất nhà lầu, và mặt ban trường Mái-củn. Người ta thì vậy, còn như người Bón-quốc thì sao?

Người Bón-quốc từ sang đến bên, từ giàu đến nghèo, đều siêng xài tiền làm. Lúc ba bốn mươi năm trước, thì nước mình, người còn trồng bông làm vải, để làm làm lụa; người Bón-quốc ăn, mặt xài phí, còn có chừng, người nhà dư ăn, thì mặt tư lụa, còn nhà nghèo thì vải bò. Đến nay già, trẻ, giàu và